

Reykjavík, 5. maí 2025

VEL25030059

TILLAGA

Viðtakandi: Velferðarráð

Sendandi: Rannveig Einarsdóttir, sviðsstjóri velferðarsviðs

Efni tillögu: *Endurnýjun þjónustusamnings við Stígamót*

Lagt er til að velferðarráð samþykki meðfylgjandi drög að þjónustusamningi Reykjavíkurborgar við Stígamót til loka árs 2027. Kostnaður við samninginn, sem er 12,7 m.kr. á ári á samningstímanum, rúmast innan fjárheimilda velferðarsviðs.

Greinargerð:

Á fundi velferðarráðs þann 1. febrúar 2023 voru lögð fram til kynningar drög að þjónustusamningi Reykjavíkurborgar við Stígamót til loka árs 2024. Borgarráð staðfesti samninginn á fundi sínum þann 9. mars 2023.

Reykjavíkurborg hefur til langs tíma stutt við mikilvæga starfsemi Stígamóta. Í lok árs 2024 rann út þágildandi samningur við Stígamót, að upphæð kr.11.880.000 á ári.

Samkvæmt ársskýrslu Stígamóta árið 2024 leituðu 707 einstaklingar til Stígamóta, en 52,4% þeirra bjuggu í Reykjavík. Flestir úr þeim hópi nýta sér viðtöl í langan tíma og hafa möguleika á að taka þátt í starfi þeirra sjálfshjálparhópa sem Stígamót stendur fyrir. Fjölmennasti hópur þeirra sem leita til Stígamóta eru konur, eða 83,2%, karlar eru 15% og kynsegin 1,8%. Íslendingar voru 88,6% hópsins, af blönduðu þjóðerni voru 2,2% og frá öðrum löndum 9,2%.

Stígamót rekur öfluga ráðgjafarþjónustu fyrir þolendur kynferðisofbeldis. Í meðfylgjandi drögum að þjónustusamningi kemur fram að markmið samningsins er að styðja þolendur kynferðisofbeldis og fræða starfsfólk Reykjavíkurborgar um kynferðisofbeldi. Stígamót munu halda úti ráðgjöf til brotaþola kynbundins- og kynferðisofbeldis þeim að kostnaðarlausu. Veittur er stuðningur og ráðgjöf, tækifæri til þátttöku í hópastarfi og símaþjónusta. Markmið ráðgjafar er að auka lífsgæði þeirra einstaklinga sem orðið hafa fyrir kynferðislegu ofbeldi með sjálfsstyrkingu og úrvinnslu afleiðinga ofbeldis. Markmið fræðslu Stígamóta til starfsfólks Reykjavíkurborgar er að bæta þekkingu þeirra um kynferðisofbeldi og auka hæfni þeirra sem koma að málaflokknum, sem og að fræða starfsfólk um vændi og leiðir til að aðstoða fólk sem vill komast úr vændi. Í samningnum kemur einnig fram að samstarf verði á milli Stígamóta og velferðarsviðs um fræðslu og umræður um vændi og leiðir til að aðstoða einstaklinga sem vilja komast úr því.

Á heimasíðu Stígamóta er eftirfarandi skilgreining á vændi og til hliðsjónar er skilgreining á vændi samkvæmt íslenskum lögum: „Kaup á vændi eru ólögleg en ekki sala á vændi. Kaup á vændi eru talin gróf valdbeiting, þar sem valdastaða þess sem kaupir vændi eða hefur milligöngu um það er í stöðu hins sterka. Einstaklingur sem kaupir vændi er í raun

Reykjavík

að nýta sér neyð þess sem selur. Afleiðingar vændis eru mjög svipaðar og hjá öðrum brotapolum kynferðisofbeldis. Brotin sjálfsmýnd, sjálfsfyrirlitning, sjálfsásakanir, þunglyndi, skömm og sjálfvígshugleiðingar en tilraunir til sjálfsvíga eru algengari hjá brotapolum vændis en annars kynferðisofbeldis.“

Starfsfólk Stígamóta leggur áherslu á að nota það tungutak sem einstaklingar sem leita til þeirra nota, hvort sem um er að ræða vændi, kynlífsvinnu eða annað og mæta þeim á þeirra eigin forsendum.

Velferðarsvið hefur verið í samstarfi við Stígamót og fleiri aðila til að ræða um leiðir til að aðstoða fólk sem vill komast úr vændi og kynlífsvinnu. Í aðgerðaráætlun Reykjavíkurborgar gegn ofbeldi 2022-2024 var ein aðgerð sem fjallaði um að þróa úrræði fyrir fólk sem vill komast úr vændi. Í vinnu við þessa aðgerð var haft samband við hina ýmsu aðila og þá fyrst og fremst Stígamót, Vettvangs- og Ráðgjafateymi borgarinnar (VoR-teymi) sem sinnir þjónustu við heimilislausra með miklar og flóknar þjónustuparfir, Rauðu regnhlífina ásamt því að skoðaðar voru innlendar og erlendar rannsóknir um vændi og kynlífsvinnu og leiðir til að komast úr þeim aðstæðum. Haldnir voru samráðsfundir þar sem rætt var um mikilvægi fræðslu um vændi og kynlífsvinnu, afleiðingar þess og skaða og að starfsfólk þekki vel til þeirra úrræða sem í boði eru fyrir einstaklinga í þessari stöðu. Einnig var rætt um mikilvægi skaðaminnkunar og meðvitund um sálrænar afleiðingar vændis. Rætt var m.a. um leiðir til að styrkja ráðgjafa á velferðarsviði í að ræða opinskátt um vændi og kynlífsvinnu.

Í nóvember 2022 var haldin fræðsla um vændi fyrir starfsfólk velferðarsviðs í samvinnu við Stígamót og VoR-teymis. Góð þátttaka var í fræðslunni. Ætlunin er að halda fræðslu um vændi fyrir starfsfólk velferðarsviðs árlega. Þann 14. maí verður einnig haldin fræðsla þar sem Stígamót verða með innlegg ásamt VoR-teymi borgarinnar, en umfjöllunarefnið verður skaðaminnkun og vændi meðal einstaklinga með fötlun.

Velferðarsvið hefur átt gott og mikilvægt samstarf við Stígamót sem m.a. lýtur að fræðslu og ráðgjöf. Stígamót hafa komið að umræðum um þróun úrræða fyrir fólk sem vill komast úr vændi og samstarf hefur verið um mansalsmál. Innan Stígamóta er starfandi sérstakt hópastarf fyrir einstaklinga sem eru eða hafa verið í vændi, svokallaður Svanahópur. Samstarf er á milli Stígamóta og skóla- og frístundasviðs (félagsmiðstöðva) vegna fræðslu- og forvarnarverkefnisins *Sjúk ást* sem er fyrir ungt fólk um kynbundið ofbeldi og áreitni.

Undanfarin tvö ár hefur verið töluvert samstarf við Stígamót o.fl. um að þróa úrræði fyrir fólk sem vill komast úr vændi og kynlífsvinnu. Samráð hefur verið haft við Bjarkarhlíð, Rauðu regnhlífina o.fl. Fundur var m.a. haldinn með Rauðu regnhlífinni (samtök fólks í kynlífsvinnu).

Velferðarsvið hefur lagt áherslu á að byggja upp þekkingu og sérhæfingu um vændi meðal starfsfólks og verið er að innleiða að 1-2 starfsmenn í hverri miðstöð Reykjavíkurborgar öðlist sérfræðiþekkingu á málaflokknum. Samstarf er við Stígamót um þróun leiða til að aðstoða einstaklinga sem vilja komast úr vændi og verða tilnefndir fastir samstarfsaðilar við hverja miðstöð. Nú þegar hefur verið samstarf vegna tveggja einstaklinga sem hafa verið í Svanahóp Stígamóta. Samstarf sem felst í því að starfsmaður hópastarfsins fer með viðkomandi einstaklinga í fyrsta viðtal hjá ráðgjafa til að auðvelda viðkomandi einstaklingum að ná tengslum við ráðgjafa á miðstöð. Fram

Reykjavík

hefur komið í samtali við einstaklinga sem stunda vændi/kynlífsvinnu að stundum eigi þeir erfitt með að treysta ráðgjöfum fyrir stöðu sinni og/eða opna á samtal þar um.

Næsta haust mun velferðarsvið kalla til samstarfsvettvangs til að ræða um leiðir til að styðja við einstaklinga sem vilja komast úr vændi og skapa úrræði. Samstarfsaðilar verða m.a. Stígamót, Bjarkarhlíð, Rauða regnhlífin, VoR-teymið, háskólasamfélagið o.fl. Einnig verður skoðað að kalla til aðra aðila eins og VIRK, heilsugæsluna o.fl.

Starfsfólk Stígamóta er í samstarfi við háskólasamfélagið og m.a. um vændi. Einnig er samstarf við systursamtök á Norðurlöndunum og þátttaka í alþjóðlegu samstarfi.

Varðandi eftirlit velferðarsviðs með samningum er óskað eftir að þjónustuveitendur skili inn skýrslum um þjónustuverkefnið, fjölda einstaklinga og hlutfall Reykvíkinga, kyn þeirra o.fl. og er það gert í formi ítarlegrar ársskýrslu. Velferðarsvið rýnir viðkomandi gögn og ef tilefni er til er unnt að framkvæma úttekt. Velferðarsvið hefur hingað til ekki gert formlega úttekt á þjónustusamningi við Stígamót en ekkert mælir gegn því að slík úttekt verði framkvæmd. Varðandi eðli og efni slíkra úttekta þá er það mótað í hvert og eitt skipti. Velferðarsvið hefur undanfarin ár ekki sett mælikvarða í þjónustusamninga þegar um almenna þjónustusamninga er að ræða sem varða þjónustu við Reykjavíkinga almennt. Öðru máli gegnir þegar um er að ræða þjónustu við ákveðinn hóp einstaklinga.

Stígamót eru í samvinnu við félagsvísindastofnun HÍ um vinnslu á gæðamati á þjónustu við einstaklinga sem leita til þeirra. Velferðarsvið verður upplýst um niðurstöður þegar þær liggja fyrir.

Fylgiskjöl:

Drög að þjónustusamningi milli Stígamóta og Reykjavíkurborgar tímabilið 2025-2027.

Jafnréttisskimun.

Reykjavík